

WHO THE HELL IS TRUDY?

Peter Henk Steenhuis

Who the hell is Trudy?

EEN NON-FICTIE NOVELLE

Lemniscaat

© Peter Henk Steenhuis, 2015

Vormgeving omslag en binnenwerk: Marc Suvaal

Nederlandse rechten: Lemniscaat b.v., Rotterdam, 2015

ISBN 978 90 477 0761 5

NUR 320

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Druk- en bindwerk: Wilco, Amersfoort

Dit boek is gedrukt op milieuvriendelijk, chloorvrij gebleekt en verouderingsbestendig papier en geproduceerd in de Benelux waardoor onnodig en milieuverontreinigend transport is vermeden.

Lemniscaat is een uitgeverij van kwaliteitsboeken op het gebied van filosofie, mens en maatschappij, psychologie, opvoeding en literaire non-fictie. U kunt zich kosteloos aanmelden voor onze digitale nieuwsbrief – met speciale aanbiedingen – via www.lemniscaat.nl.

Inhoud

Wat een liefdevolle moeder, wat een manwif	7
<i>Voorwoord door Peter Henk Steenhuis</i>	
1 Mijn pleegzoon Damian	13
2 Altijd kinderen over de vloer	17
3 Vroeger mocht ik niks	20
4 Vakantie voorbij, geen fiets	24
5 Bij pa achterop	30
6 Ruziënde ouders	34
7 Kindjes met een tintje	41
8 Crisisopvang	44
9 ‘Nou, dat kan weg’	49
10 Jan uit Lutherdam	54
11 De huwelijksnacht	60
12 Seksueel actief	67
13 Een geruisloze, stopgezette scheiding	71
14 ‘Jezus Christus, waarom kom je de verkeerde halen!’	76
15 Die blonde was de Drent	80
16 Een advertentie voor de vader	84

17	Bij mijn schoonmoeder ingetrokken	91
18	Verdrietig zwanger	94
19	Zaad als springbalsemien	99
20	Ik repareer alles zelf	104
21	Moordaanslag	109
22	Roelof Hendrikssss – trekken!	118
23	Langzaam val ik uit elkaar	124
24	Met z'n elven in één auto	131
25	Damian in de handboeien	135
26	Trudy mag niet doodgaan	142
	Dankwoord	147

Wat een liefdevolle moeder, wat een manwif

Voorwoord door Peter Henk Steenhuis

Who the hell is Trudy? Een vrouw zoals er maar één in het land rondloopt. Jaren geleden hoorde ik haar spreken op een verjaardagsfeest. Wat een liefdevolle moeder, wat een manwif, wat een autonomie, wat een humor. En wat een dramatische levensloop, zonder dat ze er een ogenblik dramatisch over doet.

Dit boek is het levensverhaal van Trudy Schilder, geboren in Volendam en geworteld in Emmen. Eerder schreef ik een biografie van de ‘rode ambassadeur’ Coen Stork en de bundel *Ondergedoken als Anne Frank* waarin ik, samen met documentairemaker Marcel Prins, de onderduikverhalen vastlegde van joodse kinderen. Maar nooit schreef ik het levensverhaal van een compleet onbekende huismoeder die naast haar voordeur in Emmen een bordje heeft hangen:

HOTEL-RESTAURANT MAMA.

‘Mijn kinderen mogen alles. De hele buurt mag alles. Geen rarigheid, maar verder alles.’ Vanaf het eerste moment dat ik Trudy hoorde vertellen, wist ik dat ik ooit haar hele verhaal wilde horen. Omdat Trudy bewijst hoe geweldig het is pleegmoeder te zijn, al moet je je pleegzoon uiteindelijk

aan de straat prijsgeven. Dat je je nooit hoeft te schamen, ook niet als je folders rondbrengt om de studie van je zoon te bekostigen. Dat ongeluk in de liefde niet tot verbittering hoeft te leiden, zelfs niet als je kaak met je eigen bijl wordt verbrijzeld. Dat je ‘van ijzerdraad aan elkaar kunt hangen’ en toch vrolijk met een motorzaag bomen kunt blijven omzagen. En dat je met een flinke dagelijkse dosis morfine – genoeg om een ander langdurig onder zeil te brengen – kunt leven, leven en nog eens leven.

De taal is voor mij wat het licht is voor de fotograaf. Een personage krijgt een gezicht door de woorden die hij of zij gebruikt. Ik heb geprobeerd de snelheid te behouden waarmee Trudy in het dagelijks leven haar verhalen vertelt, alsof ik een vertaler ben van de werkelijkheid naar het papier. Die taal ontwerpt een eigenzinnig personage om wie je kunt lachen, met wie je kunt meeleven, die je kunt tegenspreken, die je tot voorbeeld kan zijn.

Wat mij ook aanspreekt in het verhaal van Trudy, is dat je via de details van haar leven een cultuurgeschiedenis voorgeschoteld krijgt. Kijk eens naar de manier waarop zij in Volendam werd opgevoed en hoe zij zelf, een paar decennia later in Emmen, haar eigen kinderen heeft opgevoed. Of naar de manier waarop ze als kind geld verdiende in de vakanties. Of naar de manier waarop er gesproken werd over seks, de huwelijksnacht, de ontmaagding. Trudy wist helemaal van niets. Haar particuliere verhaal schetst een tijdsbeeld – en dan niet panoramisch, maar inzoomend.

Who the hell is Trudy? is ook een verhaal over emancipatie. Trudy zal het woord feminisme niet snel in de mond nemen, denk ik, maar je zou haar een moderne kenau kunnen noemen in de oorspronkelijke, positieve betekenis van het woord. Een vrouw om wie je niet heen kunt: zelfredzaam en nooit kapot te krijgen, wat er ook gebeurt. Zelfs een regelrechte moordaanslag is Trudy zonder wraakgevoelens te boven gekomen.

Ik heb van dit boekje bewust een ‘non-fictie novelle’ gemaakt, want in non-fictie kun je iets wat je in fictie niet voor elkaar krijgt. Als roman zou Trudy’s verhaal hier en daar ongeloofwaardig kunnen overkomen. Te mooi om waar te zijn. Dit verhaal, hoe krankzinnig soms ook, berust van a tot z op waarheid – de waarheid van Trudy.

Who the
hell
is Trudy?



I Mijn pleegzoon Damian

‘Mevrouw Trudy.’ Voor de deur stond Melvin, een ventje uit de buurt van een jaar of negen. Een paar maanden geleden had hij een broertje gekregen, Damian. Dat wist ik, want zijn vader was al eens bij mij aan de deur geweest met de vraag of ik nog babykleden in huis had, omdat zijn vrouw zwanger was. Ik had hem gezegd dat ik zelf ook zwanger was en het meeste zelf nodig had. Met wat rompers en kleding maat 50/56 was hij naar huis gegaan. Ik kreeg altijd veel te grote kinderen voor deze maat, dus die kleden lagen al jaren op de plank.

‘Wat is er, lieverd?’

‘Mevrouw Trudy, ik heb een probleem.’

‘Wat dan?’

‘Mijn broertje huilt zo, en ik moet naar school. Mijn mama is weg. En mijn vader werkt de hele dag. Mag Damian bij jou?’

Ik trok mijn wenkbrauwen op. ‘Oké, breng hem maar hier dan.’

Even later had ik er een kind bij – en wat voor een. Die luiër, die zat aan dat joch vastgegroeid. En hij had hóngër, hij krijste de hele buurt bij elkaar.

Eerst heb ik zo goed en kwaad als dat ging de luier losgepeuterd. De urine was bruin, het kind was uitgedroogd. Dikke laag uierzalf erop en een schone luier aan, zonder strikstrip, zodat het eronder in ieder geval niet kon gaan broeien.

Omdat mijn buurvrouw bij de Prénatal werkte en wel eens wat mee naar huis kon nemen, had ik enkele potjes babyvoeding in huis. Mijn eigen kinderen gaf ik altijd de borst, totdat ze tanden kregen. Van de borst direct naar het warme eten, daar kwam geen babyvoeding aan te pas.

Nu kwam het voorraadjie van pas. Uit een proefverpakking gaf ik Damian Nutrilon, twee keer per uur een beetje. Ik zette de box van mijn oudere zoon Kevin in elkaar en legde het kind erin. Daarna gaf ik hem een potje gepureerde wortel, en een uur later een fruitpotje. Na een lekker bad sliep hij zes uur achter elkaar.

Het voorraadjie was al snel op en de volgende dag ging ik naar de winkel om eten bij te kopen.

Vrijdagmiddag, vier dagen nadat Melvin zijn broertje had gebracht, stond de vader voor de deur. ‘Hoi.’

‘Hoi.’

‘Ik kom mijn zoon halen.’

‘Ik vroeg me al af wanneer je je zou melden.’

‘Ik wist niet dat Damian hier was’, zei hij. ‘Tot vanmiddag. Toen zei Melvin: “Ik mis mama zo.” “Nou”, zei ik tegen Melvin, “ik mis jouw broertje.” “Damian? Maar die zit bij buurvrouw Trudy”, zei Melvin. Wist ik veel, ik dacht dat Tamara die jongen had meegenomen toen ze ervandoor was gegaan.’

We hebben een tijd zitten praten, die vader en ik. Hij zat flink in de puree, moest werken en had geen tijd voor de verzorging van een baby.

‘Kunnen we dat niet blijvend zo doen?’ vroeg hij op een gegeven moment. ‘Als Tamara er niet is, neem jij Damian dan door de week en ik in het weekeinde?’

‘Best’, antwoordde ik, ‘maar jij betaalt. Ik heb er nu al dagenlang eten in gestopt. Ik wist niet dat dat poeder zo duur was.’

Sindsdien bivakkeerde Damian door de week bij ons. Als ik met de kinderen aan de wandel was, lag Damian in de kinderwagen en stond Kevin op een ‘hondje’ dat ik aan de wagen had bevestigd – zo’n plank op wieltjes die verhuizers gebruiken om meubels te vervoeren. Daarachteraan liep ik dan met een dikke buik van Martijn.

‘Dat ziet er mooi uit, mevrouw’, zei een postbode op een keer. Met zijn hoofd wees hij naar Damian en daarna naar mijn buik. ‘Hoeveel tijd zit ertussen?’

‘O, heel weinig. Ik kon niet wachten tot de hechtingen eruit waren’, zei ik om hem het zwijgen op te leggen.

Zo kwam het dat Damian doordeweeks bij mij woonde en in het weekend bij zijn vader. Deze constructie werkte twee jaar lang goed – tot tweede kerstdag 1998, een zaterdag. Die avond om half twaalf stond ineens de buurvrouw bij me op de stoep. In paniek. ‘Is hij bij jou? Is hij bij jou?’

‘Wie?’ Ik lag al te slapen.

‘Damian. Damian. Hun huis staat in brand!’

Grote paniek. Maar de brandweer was snel ter plekke.

Met een zuurstofmasker op vloog de brandweer naar zijn kamer. Op slot. Tamara en John deden altijd de deur op slot, zodat ze er zeker van konden zijn dat de kinderen niet naar beneden zouden komen.

De brandweer wist natuurlijk niet dat de sleutel op een richel boven de deur lag. Met een flinke trap lag de deur eruit – en daar lag Damian in zijn bedje, twee jaar oud, moederziel alleen. Zijn ouders waren nergens te bekennen en zijn broer Melvin logeerde dat weekeinde bij diens biologische vader. De ambulance, inmiddels ook gearriveerd, nam Damian mee.

Gelukkig viel de schade mee voor Damian. Bureau Pleegzorg werd erbij gehaald, en daarna werd hij officieel mijn pleegkind en kwam hij permanent bij ons in huis wonen. Ik heb altijd met liefde en plezier voor al mijn kinderen gezorgd, of ze nu pleegkind waren of eigen kroost. Het was de tijd van mijn leven. En Damian? Die weet niet beter dan dat hij altijd bij ons heeft gewoond.

2 Altijd kinderen over de vloer

Het is altijd een drukke boel bij mij geweest. Toen ik nog met Jan getrouwd was, noemden ze me de oppasmoeder van de buurt. Gezellig, al die kinderen over de vloer. Later werd ik officieel pleegmoeder. Ik ben geen type om mijn hand op te houden, en als pleegouder krijg je er toch wat inkomsten bij.

Ik ben begonnen met crisisopvang. Toen ik net hier in Emmen kwam wonen, was onze buurt, Bargeres, een aso-wijk waar veel huiselijk geweld plaatsvond. De kinderen uit zo'n gezin moesten dan ergens naartoe. Het begon met een tweeling van anderhalf, die zes weken bij mij werd gestald.

Daarna kreeg ik ook Björn en Felicia, kinderen uit een gezin waarvan de ouders oversekst waren. Zij zijn een half jaar bij mij geweest, maar dat ging niet. Als we boerenkool met worst aten, zeiden ze: 'Het lijkt wel een piemel in je mond.' Zag je die andere kinderen kijken. Ik heb contact opgenomen met Bureau Jeugdzorg.

Toen kwam Damian. Hij bleek zwakzinnig. Zijn moeder was tijdens de zwangerschap verslaafd aan drugs en de eerste drie maanden na zijn geboorte is hij waarschijnlijk zwaar ondervoed geweest. Hij kent geen hongergevoel en geen ge-

voel van verzadiging. Nadat hij tijden niets gegeten heeft, stouwt hij moeiteloos twintig puddingbroodjes weg.

Het duurde eindeloos voordat hij zindelijk was. Ik had altijd een onderlaken klaarliggen en een dekbed met een hoes eromheen. Mocht het 's nachts fout gaan, dan kon ik hem snel weer instoppen. Zelfs op zijn vijftiende gebeurde het nog geregeld dat zijn bed drijfnat was.

Hoewel hij verstandelijk jaren achterliep, werd hij wel groter. En ging op kamp. De eerste keer had ik vijf slaapzakken meegegeven en vuilniszakken om de natte rotzooi in te doen.

Bij terugkomst stapte Damian met alleen zijn tas uit de bus. 'Waar zijn de slaapzakken?' vroeg ik.

'Weet ik niet.'

Ik zocht een juffrouw op. Zij had ook geen idee, waarschijnlijk waren alle vuilniszakken in de container verdwenen. Weg vijf slaapzakken.

Een jaar later zou hij weer op kamp gaan. Dit keer naar Auschwitz in Polen. Een eind rijden, we moesten de kinderen brood meegeven, drinken, kleren. Het was bloedheet toen ze vertrokken. Ik had een tas met dunne kleren voor hem ingepakt, maar ook warme kleren, voor als het weer mocht omslaan.

Na een weekje wachtte ik hem op het schoolplein op. Hoewel ik mij niet schaam voor Damian, hij kan er tenslotte niets aan doen dat hij zwakzinnig is, zocht ik meestal ouders op die ook een pleegkind hadden.

Hij stapte uit de bus, ik omhelsde hem. 'Jeetje', riep ik uit, 'wat een lucht, verschrikkelijk.'

Damian bleef op de stoep staan wachten, terwijl ik in het ruim van de bus zijn koffer zocht.

‘Is die koffer van mij?’ vroeg hij, toen ik even later met de bagage weer bij hem op de stoep stond.

Ik keek hem aan, zag dat hij nog dezelfde kleren droeg die ik hem maandagochtend had aangedaan. Ik naar de leraar. ‘Die jongen loopt al een week in hetzelfde kloffie’, zei ik, ‘dat kan toch niet?’

‘Ik kan moeilijk 44 kinderen tegelijk in de gaten houden’, antwoordde hij.

‘Het valt toch wel op, als er eentje is die zich niet wast, niet doucht, zijn tanden niet poetst en zich de hele week niet verkleedt?’

Alles zat nog in de koffer zoals ik het erin had gestopt. Zelfs het brood, dat inmiddels beschimmeld was.

3 Vroeger mocht ik niks

Bij mij thuis in Emmen hangt een bord aan de deur: HOTEL-RESTAURANT MAMA. Mijn kinderen mogen alles. De hele buurt mag alles. Geen rarigheid, maar verder alles.

Toen ik zelf kind was, in de jaren zestig in Volendam, mocht ik niks. Als ik een onvoldoende had, moest ik een maand lang alleen afwassen en afdrogen, en om half zeven naar bed. Elke drie maanden kregen we een rapport. Ik kon niet zingen, ik ben absoluut niet goed in gymnastiek en vlijt en gedrag waren ook onvoldoende. Ik had drie onvoldoendes, altijd. Daarom moest ik om half zeven naar bed, altijd. Zelfs op verjaardagen. Dan zei de visite tegen mijn moeder: ‘Ach Gré, haal dat meisje toch naar beneden. Dat vind ik zo zelig.’ En dan riep mijn moeder naar boven: ‘Nou, vooruit Trudy, kom maar naar beneden.’ Antwoordde ik: ‘Nee hè, nou niet omdat er toevallig visite is. Om half zeven naar bed is om half zeven naar bed.’ Ik bleef boven.

Alleen wanneer mijn moeder in het ziekenhuis lag, mocht ik van mijn vader tot kwart over zeven opblijven. Mijn moeder lag nogal vaak in het ziekenhuis. Dan hadden we rust, mijn zus, mijn vader en ik. Ik kon goed met mijn

vader opschieten en vond het verschrikkelijk dat hij vlak na zijn pensionering doodging. Ik was toen 31. Hij was afdelingschef geweest bij de Draka, een kabelbedrijf in Amsterdam-Noord. Hij werkte in de avondploeg, ging 's avonds om half vijf weg en kwam 's nachts terug.

Voor een kind van zes is half zeven misschien bedtijd, maar met veertien, vijftien jaar zat ik uren naar buiten te kijken. Soms bleef ik in mijn eigen slaapkamer, aan de achterkant van het huis, maar meestal, zoals ook toen op die zomeravond, zat ik op de vensterbank van mijn ouders' slaapkamer die aan de voorkant van het huis lag.

In mijn herinnering was het drukkend warm. Wij woonden op Het Korea, een arbeidersbuurt in Volendam die tijdens de Korea-oorlog is gebouwd. De straten hebben daar koninklijke namen – dwars door de wijk met 105 huizen loopt de Julianaweg.

Vanaf de vensterbank keek ik de Beatrixstraat in, waar grote gezinnen met veel kinderen woonden. Een paar huizen bij ons vandaan hoogde een buurman zijn straatje op. Wat verderop werden garnalen gebracht en opgehaald.

Ineens hoorde ik gejoel. Iedereen kwam aanrennen: de Potter, Van de Knoest, Koffieprutje, Duim, Bullepappie, Wiezel, de Clown, de Blubber – in Volendam had iedereen bijnamen. Toen ze wat dichterbij kwamen, sloot Gonny, een buurmeisje, zich bij de groep aan. En mijn nichtje Ada, en mijn neefjes Jan en Jan.

De jongens droegen allemaal een stuk elektrabuis en sommigen hadden er een handvat op gemaakt, alsof de buis

een mitrailleur was. En ze draaiden pijltjes van oude televisiegidsen – allemaal *Mikro Gids*, want iedereen was daar katholiek.

Onder mijn raam bleven ze staan, ze zagen dat ik boven zat. Er werd geschreeuwd. Toen ik het raam opendeed, vlogen de pijltjes me direct om de oren. Gieren van de lach. Ik gooide de pijltjes terug, zodat ze nog een keer gebruikt konden worden. Pijltjes die te zacht geschoten waren, belandden in de dakgoot, een halve meter onder het raam. Ik strekte me uit terwijl ik me aan de vensterbank vasthield, en zo kon ik er net bij. Wiesel en de Clown schoten hard en onzuiver, waardoor hun pijlen naast het raam klem kwamen te zitten tussen de dakpannen. Zij stonden constant nieuwe pijlen te draaien.

Na een halfuurtje vertrok iedereen weer. Ik keek ze na. De groep werd kleiner en kleiner, tot ik ten slotte alleen de Blubber nog zag lopen, die aan het einde van de Beatrixstraat linksaf moest de Irenestraat in. Toen de kinderen verdwenen waren, ging ik naar mijn eigen kamer. Er stond een eenpersoonsbed en een wastafel met koud water. Nog even naar beneden om te plassen. Daarna slapen.

In de winter was er buiten minder te zien. Ik tekende dan poppetjes in de condens op het raam. Of ik lag in de schaduw van de lamp figuurtjes te maken met mijn handen. Dat hield ik niet zo lang vol, hooguit tot een uur of acht. Dan ging ik slapen.

Tegen deze bijna eindeloos durende straf ben ik nauwelijks in opstand gekomen. Ik werd er ook niet kwaad om.

Vroeger werd je dat niet. En ik was het van jongs af aan gewend. Mijn vriendinnetjes zeiden wel: ‘Wat een rare moeder heb jij’, maar ja, het blijft toch je moeder.

Mijn moeder was wel de reden dat ik zo snel van school af wilde. Ik dacht: ik ga werken, dan ben ik hier vanaf.

Doordat ik zo vroeg naar bed ging, was ik altijd moe. Niets gewend. Tot ik verkering kreeg met Jan, op mijn achttiende, kon ik niet opblijven. Om half negen, kwart voor negen viel ik in slaap.

Tegenwoordig slaap ik nauwelijks meer – acht uur in de week, hooguit. ’s Nachts laat ik vaak de honden uit. Vind ik heerlijk, wandelen door een stille straat. Zing ik zacht dat liedje van Rudi Carrell: ‘Even een straatje om, zoals gewoonlijk elke avond.’

4 Vakantie voorbij, geen fiets

Toen mijn zus Tineke slaagde voor de mulo, kreeg zij een vouwfiets. Op mijn elfde wilde ik ook een fiets, niet omdat ik ergens voor geslaagd was, maar omdat ik na de grote vakantie naar de middelbare school zou gaan. Bij de plaatselijke fietsenmaker, de Munnikenvelder, had ik een prachtfiets zien staan met een groot oranje frame en 12-inch-wielen, voor 129 gulden. Veel geld. Die fiets moest en zou ik hebben. In de verte leek hij wat op de geel-met-grijze fiets van mijn zus. Die van mij was mooier, als je goed keek.

‘Papa verdient bij de Draka zo weinig’, zei mijn moeder, ‘daar kunnen wij niet nóg een fiets van kopen. Je gaat maar lopen.’

Het was zomer, vakantietijd. Op een ochtend stapte ik de supermarkt van Klaas Leek binnen. De winkel lag aan de Dijk, aan de straatkant. Leek was beneden in zijn kantoor, onder het winkelgedeelte.

‘Wat wil je?’ vroeg hij. Door het schaarse licht dacht ik even dat zijn gezicht aan het roesten was. Van jongs af aan had ik deze man in weer en wind zien venten door het dorp. Waarschijnlijk had hij daardoor zo’n verweerde kop.

‘Werken’, zei ik, ‘het is bijna zomervakantie en ik zou hier graag komen werken.’

‘Waarom?’

‘Ik wil een fiets kopen om naar de middelbare school te fietsen. Een oranje fiets.’

‘Je bent twaalf?’

‘Elf.’

‘Te jong’, zei hij.

‘Wanneer ben je jarig?’

‘In de vakantie.’

‘Ga eerst met je ouders op vakantie. Misschien heb ik de laatste weken van de vakantie wat voor je.’

Omdat ik bleef aandringen, mocht ik achter de schermen toch alvast komen werken, uien schillen en aardappels schrappen. Ik kon gelijk beginnen. Als ik dan later zou terugkomen van vakantie, dan was ik alvast ingewerkt.

We gebruikten grote aardappels, die ik onder water moest schrappen. Ik werkte bij een gootsteentje, onder een kraantje dat constant een beetje openstond. Tijdens het schrappen spatte het water op, waardoor je kleren kledder-nat en je schoenen doorweekt raakten. Af en toe maakte ik een praatje met een vrachtwagenchauffeur die aan de achterkant van de winkel, onder aan de Dijk, voorraden voor de supermarkt kwam afleveren.

Ik droeg mijn oudste kleren, die ik thuis in de fietsenschuur moest aan- en uittrekken. Ik liep op een paar afgetrapte ‘Kickers’, felrood gekleurde leren schoenen – nepleer, zo merkte ik, toen ik na enkele dagen verschrikkelijke stink-